

Ostrowska, Teresa

"Nie uzbrojonym okiem lekarza...", Andrzej Skrobcki, Olsztyn 1986 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 32/2, 487-488

1987

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Słownik biograficzny zasłużonych pediatrów. Pod redakcją Edwarda Wilkoszewskiego. Warszawa 1985. Polskie Towarzystwo Pediatryczne Komisja Historyczna. Zeszyt 1. 8° 134 ss. Ilustr.

Z okazji jubileuszu 40-lecia Służby Zdrowia i Opieki Społecznej w PRL Komisja Historyczna przy Zarządzie Głównym Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego, której przewodniczącym jest prof. dr med. Edward Wilkoszewski, podjęła decyzję wydania *Słownika biograficznego wybitnych pediatrów*. Grono lekarzy opracowało bezinteresownie hasła biograficzne. Koszta druku pokryły Tarchomińskie Zakłady Farmaceutyczne „Polfa”.

Zeszyt zawiera: Skład Komisji Historycznej przy Zarządzie Głównym Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego, wykaz nazwisk 35 autorów (wśród nich są samodzielni pracownicy nauki), Przedmowę, 37 haseł biograficznych i Spis treści z podaniem nazwisk autorów.

Biogramy są ułożone alfabetycznie. W zwięzły sposób informują o życiu i o działalności pediatrów. Każdy z nich jest opatrzony fotografią. Dotyczą one naukowców, organizatorów i praktyków. Spotykamy wśród nich nazwiska bardzo znane jak Polikarp Józef Brudziński, Marta Erlich, Franciszek Groër, Maciej Leon Jakubowski, Mieczysław Michałowicz, Władysław Ludwik Szenajch, jak i mniej znane.

Hasła są opracowane przez pojedynczych autorów. Wyjątek stanowi biogram Stanisława Popowskiego-Torokana napisany przez trzech lekarzy.

Każde hasło zaczyna się od nowej stronicy, ale nie zawsze od nieparzystej, gdyż wakaty są wykorzystane.

Biogramy są ciekawie i barwnie napisane i z zainteresowaniem się je czyta. Jednakże hasła nie są ujednolicone. Różnią się objętością: sięgają od 1,5 do 8 stronic (Franciszek Groër). Niektóre w swej treści zawierają omówienie dorobku naukowego, inne zaś są opatrzone wydzielonym wykazem ważniejszych publikacji. Tylko część ma podatny wykaz źródeł biograficznych. W wykazie źródeł wymienione czasopisma czasem są podane w pełnym brzmieniu, czasem w skrócie. Pozycje drukowane w *Polskim słowniku biograficznym* mają bardzo różne opisy. *Polska biografia dziewiętnastego wieku* — Konopki — jest podana bez wymienienia nazwiska autora (s. 81). Niejednokrotnie w zestawieniu źródeł są wymienione dokumenty bez podania, gdzie one się znajdują. To wszystko wymaga korekty.

Nakład wynosi 1000 egzemplarzy. Papier jest dobry, klasy III, druk wyraźny. Redakcja zapowiada kontynuację wydawnictwa. Będą na to czekać pediatrzy i historycy medycyny.

Teresa Ostrowska
(Warszawa)

Andrzej Skrobaccki: *Nie uzbrojonym okiem lekarza...* Olsztyn 1986. Wydawnictwo Pojezierze. 16° 137 ss. ilustr.

Doktor medycyny Andrzej Skrobaccki, lekarz analityk i historyk medycyny, założyciel i przewodniczący Oddziału Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji w Ol-

sztynie oraz członek Ośrodka Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie, ma na swoim koncie ponad 150 publikacji poświęconych historii szpitali, towarzystwom i sylwetkom lekarskim. Ogłosił On trzy książki: *Polacy na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu w Królewcu* (Olsztyn 1969), *Album lekarzy — pionierów Okręgu Mazurskiego 1945—1946. Materiały biograficzne* (Olsztyn 1980) i *Nie uzbrojonym okiem lekarza...* (Olsztyn 1986) — będącą zbiorem felietonów ogłoszonych w latach 1982—1985 w dwutygodniku „Warmia i Mazury”. Ta ostatnia książka składa się z 20 rozdziałów opatrzonych piśmiennictwem pisanych na kanwie różnych publikacji polsko- i obcojęzycznych i stanowiących czasem rodzaj ich recenzji, a czasem komentarzy do nich.

Poszczególne rozdziały dotyczą powiązań wybitnych ludzi (Marcin Luter i Giuseppe Garibaldi) z medycyną, Mikołaja z gastronomią, Roberta Kocha z mikrobiologią, wspomnień Hanny Odrowąż-Szukiewicz (Powszechnie dni niepowszednych lat. Warszawa 1984), Słownika chronologicznego dziejów medycyny i farmacji Romana Dzierżanowskiego (Warszawa 1983), nowych chorób, problemów związanych ze sztuczną nerką i przeszczepianiem serca i in.

Rozdziały są ilustrowane, m. in. zamieszczone są w nich fotokopie omawianych książek. Na ostatniej stronie okładki znajduje się fotografia Autora i notka biograficzna.

Książka jest drukowana na dobrym papierze klasy trzeciej. Nakład wynosi 4 850 egzemplarzy. Cena jej jest przystępna: wynosi 120 zł.

Autor ma wnikliwy umysł, bogate słownictwo i dobre pióro, czemu książkę czyta się z zainteresowaniem.

Usterki są nieliczne. Należy do nich mylna data ukazania się książki Dzierżanowskiego (1985, zamiast 1983 — s. 110) i niezbyt fortunne wyrażenie: „przyczyna podkopująca zdrowie” (s. 12).

Pozycja ta jest w zasadzie przeznaczona dla lekarzy, ale z pewnością zainteresuje również i laika.

Teresa Ostrowska
(Warszawa)

Z czasopism

„Woprosy Istorii Jestiestwoznaniija i Tiechniki” — rocznik 1985

W 1985 r. opublikowane zostały cztery numery radzieckiego kwartalnika „Woprosy Istorii Jestiestwoznaniija i Tiechniki”¹.

Numer pierwszy rozpoczyna dział: *W 40-lecie Wielkiego Zwycięstwa* zawierający artykuł: A.W. Kolcowa i A.S. Fiedorowa: *Wyczynek radzieckiego uczonego*. Mowa o nim o wysiłkach uczonych radzieckich włączenia się w obronę kraju w latach II wojny światowej. Dział ten jest rozbudowany w drugim numerze rocznika. Następnie w dziale: *XVII Międzynarodowy Kongres Historii Nauki* zamieszczono prace M.A. Markowa: *Wczesne radzieckie prace z zakresu słabych oddziaływań* (jest to tekst przygotowany w oparciu o materiał referatu wygłoszonego przez autora z okazji 50-lecia teorii słabych oddziaływań na konferencji, która odbyła się w maju 1984 r. w stanie Wisconsin, USA): P.F. Szewcowa: *Geologia fizyczna — naukowa podstawa geotechniki*; A.W. Postnikowa: *Rozwój metod sporządzania kartogramów w Rosji (XVIII w.)*; W.P. Wizgina: *Tradycja hermetryczna a geneza*

¹ Por. omówienia, pióra S. Zameckiego, zamieszczone w „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 1983 nr 1, 1984 nr 1, 1985 nr 1, 1986 nr 2.